

4.11.2010

10-927/053

Kaupunginhallitus

Khs dnro	2010-2161/010
Stn dnro	
Saap./Anl.	16-11-2010

SOSIAALITOIMEN JA TERVEYSTOIMEN YHTEISTOIMINNAN EDISTÄMINEN TIETOSUOJALAINSÄÄDÄNTÖÄ MUUTTAMALLA: ESITYS SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖLLE

Esityksen tausta

Sosiaali- ja terveystoimien palvelujen järjestämisen rajat ovat viime vuosina hämärtyneet. Palvelutehtäviä siirretään viranomaiselta toiselle ja palvelujen tuottamistapoja pohditaan tuottavuus- ja tehokkuus -näkökulman kautta. Lisäksi palveluja tuotetaan lisääntyvässä määrin sosiaali- ja terveysviranomaisten yhteistyönä. Esimerkkinä palvelujen uudelleenjärjestelyistä voidaan mainita kaupunginvaltuuston päätös 25.11.2009, 255 §, jolla terveyskeskuksen pysyväisluonteinen pitkäaikaissairaanhoidon siirrettiin 1.1.2010 lukien sosiaalivirastoon sosiaalihuoltolain mukaiseksi toiminnaksi. Siirto koski Koskelan, Kivelän ja Myllypuron sairaaloita Suursuon sairaalaa lukuun ottamatta.

Tämän kehityksen seurauksena riippuvuus toisen viranomaisen/rekisterinpitäjän tiedoista on kasvanut ja tiedon sujuvasta siirtämisestä viranomaisten välillä on tullut palvelujen tehokkaan tuottamisen edellytys.

Palvelujen sisältö ja niiden tuottamiseen tarvittavan tiedon sisältö ei sinällään muutostilanteissa muutu. Rekisterinpitovelvollisuudet ja salassapitosäännökset ovat nykytilassa kuitenkin johtaneet siihen, ettei tietoa voida järkevällä tavalla käyttää, mikä puolestaan aiheuttaa tehottomuutta palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa ja pahimmillaan vaarantaa asiakas/potilasturvallisuuden.

Äskettäin on annettu hallituksen esitys (HE 90/2010), joka koskee terveydenhuoltolain säätämistä ja hallituksen esitys (HE 176/2010), joka koskee sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain muuttamista. Esityksiä on lyhyesti käsitelty jäljempänä. Esityksissä on omaksuttu potilaan suostumuksen osalta sellaisia periaatteita, joiden laajempi soveltaminen olisi paikallaan.

4.11.2010

Koska nykyisessä lainsäädäntötilanteessa tietoja ei voida järkevästi käyttää, Helsingin kaupungin tulisi tehdä sosiaali- ja terveysministeriölle esitys lainsäädännön muuttamiseksi. Tämä esitys on valmisteltu sosiaaliviraston, terveyskeskuksen sekä hallintokeskuksen oikeuspalveluiden yhteistyönä.

Tietosuojaan liittyvistä ongelmista sosiaali- ja terveydenhuoltoa järjestettäessä

Helsingin kaupungin sosiaalivirastolla ja terveyskeskuksella on omat asiakas- ja potilastietojärjestelmänsä, joihin virastojen työntekijät tekevät lainsäädännön edellyttämät ja rekisterien käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset asiakkaita/potilaita koskevat merkinnät. Sosiaalilautakunta on sosiaalihuollon asiakasrekisterien rekisterinpitäjä ja terveyskeskus sen toiminnassa syntyvien potilastietojen rekisterinpitäjä.

Terveydenhuollon ammattihenkilön toiminta sosiaalitoimen toimintayksikössä

Kun terveydenhuollon ammattihenkilö tutkii tai antaa hoitoa sosiaalitoimen toimintayksikössä, ovat hänen tekemänsä rekisterimerkinnät silti aina potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992; jäljempänä potilaslaki) ja potilasasiakirjoista annetussa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (298/2009; jäljempänä potilasasiakirjaasetus) tarkoitettuja potilastietoja. Tällaisia tilanteita syntyy niin sosiaalihuollossa, perheneuvolatoiminnassa, kehitysvammahuollossa, päihdehuollossa, lastensuojelussa kuin vanhustenhuollossakin. Niinpä esimerkiksi myös vanhainkodissa vanhainkodin lääkärin ja sairaanhoitajien tutkimuksen ja hoidon yhteydessä tekemät merkinnät ovat potilastietoja.

Tämä merkitsee sitä, että sosiaalitoimen toimintayksikössä sosiaalitoimen omat asiakastiedot ja potilastiedot on järjestettävä siten, että potilastiedot ovat omana osionaan erillään asiakastiedoista. Potilastiedot ja asiakastiedot muodostavat sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000; jäljempänä sosiaalihuollon asiakaslaki) tarkoitetut asiakasta koskevat asiakasasiakirjat. Asiakirjat (tiedot) talletetaan sosiaalihuollon asiakasta koskevaan asiakasrekisteriin.

Sosiaalihuollon asiakaslaissa ja potilaslaissa on kummassakin omat säännöksensä tietojen salassapidosta, tietojen luovutuksesta ja oikeudesta saada tietoja. Kun sosiaalihuollon yksikössä toimii sosiaalihuollon ammattihenkilöitä ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä, ei em. tahojen välillä kuitenkaan ole kyse näiden tietojen osalta rekisterissä olevan tiedon luovuttamisesta, vaan pelkästään tietojen käyttämisestä. Asiakasrekisterin tiedot ovat siten käytettävissä siten, että käyttöoikeuksilla

4.11.2010

huolehditaan riittävällä tavalla siitä, missä laajuudessa mainittuja sosiaalihuollon asiakastietoja ja potilastietoja kulloinkin voidaan käyttää (tietosuojavaltuutetun kannanotto 23.10.2009 Dnro 1773/49/2009).

Henkilötietojen käsittely sosiaalitoimen laitoshuoltoa järjestettäessä

Laitoksessa kerääntyvillä sosiaalihuollon asiakastiedoilla ja potilastiedoilla on siis yleensä yhteisenä käyttötarkoituksena laitoshuollon antaminen. Tällöin mainittuja tietoja voidaan käsitellä laitoksen sisällä tehtävien edellyttämässä laajuudessa.

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö on esim. terveyskeskuksessa antanut potilaslain tarkoittamaa hoitoa laitoshuollon asiakkaalle, hoitoa koskevat tiedot kirjataan sen sijaan terveyskeskuksen potilastietoihin eikä niitä voida käyttää laitoshuollon antamiseen liittyvinä tietoina. Tietojen luovutukseen ja saantiin sovelletaan potilaslain ja sosiaalihuollon asiakaslain säännöksiä. Tietosuojavaltuutettu on vuonna 2009 antanut kannanoton, jonka mukaan ulkopuolinen taho ei voi edes asiakkaan suostumuksella kirjata tietoja sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmään, jos kyse ei ole toimeksiannosta. Tämä on hyvän hoidon ja asiakas/potilasturvallisuuden kannalta ongelmallista, koska terveyskeskuksessa syntyneet tiedot saattavat vaikuttaa laitoshuollon sisältöön.

Laitoshuoltoa järjestettäessä voi kysymys myös olla sellaisesta tilanteesta, jossa potilasta hoidetaan laitoshuollossa siten, että terveyskeskuksen palveluksessa oleva terveydenhuollon ammattihenkilö antaa hoitoa laitoshuollon puitteissa, mitä tilannetta käsitellään jäljempänä kohdassa "Tietosuojavaltuutetun aloite".

Yhdistetyt rekisterit

Vaikka eri toiminnat vanhustenhuollossa, esimerkiksi sosiaalihuoltoon kuuluva laitoshuolto ja terveydenhuoltona järjestettävä vanhuksille annettava hoito, toiminnallisesti yhdistettäisiin, tämä ei oikeuta toimijoita saamaan rekisteritietoja toistensa rekistereistä ilman asianomaisen suostumusta tai lainsäädännöstä löytyvää perustetta. Asiakkaan suostumuksella voidaan kuitenkin muodostaa näistä tiedoista koostuva rekisteri siltä osin, kun se on toiminnallisesti perusteltua ja tarpeellista (tietosuojavaltuutetun kannanotto 23.10.2009 Dnro 1773/49/2009). Yhteisesti käytettävien tietojen osalta on ilmevä, kuuluvatko ne sosiaalihuollon asiakasrekisteriin vai kansanterveyslain mukaiseen potilasrekisteriin vai molempiin. Mikäli tiedoista muodostettaisiin kokonaan uusi yhdistetyn vanhustenhuollon rekisteri, tulisi talletetuista tiedoista ilmetä, mitkä tiedot ovat sosiaalihuollon asiakastietoja ja mitkä potilastietoja.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
etunimi.sukunimi@hel.fi

Käyntiosoite

Fabianinkatu 29 B
Helsinki 10
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 31036173800010-70396362

Tilinro

0201256-6

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

4.11.2010

Potilastietojen osalta sovelletaan potilastietoja koskevia säännöksiä mm. tietojen salassapidosta, luovuttamisesta ja tietojen säilytysajasta. Sosiaalihuollon asiakastietojen osalta sovelletaan niitä koskevia säilytysaikoja ja salassapito- ja luovutussäännöksiä.

Tätä kysymystä ei ole käytännössä mahdollista hoitaa asiakkaan suostumuksen kautta, erityisesti silloin, kun asiakkaita on paljon ja/tai kun asiakkaat eivät terveydentilansa vuoksi ole kykeneviä itse antamaan suostumustaan. Lainsäädäntö siis estää tiedon tarkoituksenmukaisen käyttämisen ja sovellettavaksi tulevat kahden rekisterinpitäjän välillä tiedon luovuttamista ja saamista koskevat säännökset.

Moniammatilliset ryhmät

Kyse voi olla toiminnoista, joista on erikseen säädetty laissa tai sellaisesta ryhmästä, jossa arvioidaan henkilön palvelun tarvetta osallistujien oman sektorin ja tehtävien kautta. Mikäli asiasta on erikseen säädetty, toimitaan kyseisen erityislain mukaan (esimerkiksi laki kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä 497/2003).

Osallistujien ammatillinen asema sekä tehtävä vaikuttavat muussa tapauksessa tietojen kirjaamiseen. Mikäli terveydenhuollon ammattihenkilö toimii ryhmässä terveydenhuollon tehtävässä, on hänen kirjattavat tarvittavat tiedot terveyskeskuksen potilastietoihin. Sosiaalihuollon työntekijä kirjaa tiedot sosiaalihuollon asiakasrekisteriin. Tällaisessa tilanteessa käyttöoikeuksia ei voida myöntää, vaan tiedon saanti ja luovutus tapahtuu niitä koskevien säännösten mukaan. Tiedon luovutus ja niiden saanti riippuu asiakkaan suostumuksesta tai, jos kysymys on sosiaalihuollon järjestämisestä, siten kuin sosiaalihuollon asiakaslain 20 §:ssä on säädetty tiedon saamisesta tai lain 17 ja 18 §:ssä on säädetty tiedon luovuttamisesta eräissä tilanteissa vastoin asiakkaan suostumustakin.

Mikäli taas terveydenhuollon ammattihenkilö työskentelee sosiaalihuoltoon kuuluvassa palvelussa sosiaalihuollon organisaatiossa, kirjaa hän tarpeelliset tiedot sosiaalihuollon asiakasta koskevaan potilastietosiin.

Tietosuojavaltuutetun aloite

Tietosuojavaltuutettu on 23.10.2009 tehnyt sosiaali- ja terveysministeriölle aloitteen asiakastietojen ja potilastietojen käsittelyä koskevien säännösten selkeyttämiseksi sosiaalihuollon palveluissa. Aloite on tämän esityksen liitteenä 1.

4.11.2010

Tietosuojavaltuutettu pitää tärkeänä sitä, että epäselvyydet sosiaalihuollon asiakastietojen ja potilastietojen käsittelyä koskevassa lainsäädännössä arvioitaisiin ja että säännöksiä selkeytettäisiin mahdollisimman pikaisesti.

Sosiaalihuollon asiakastietojen ja potilastietojen käsittelyä koskevassa lainsäädännössä ei tietosuojavaltuutetun mielestä ole riittävästi huomioitu sosiaalihuollon palveluita, joihin sisältyy potilaan hoitoa. Tämän vuoksi tietosuojavaltuutettu katsoi tarpeelliseksi esittää lainsäädännön selkeyttämistä. Lainsäädännöstä tulisi löytyä selkeät säännökset aloitteissa mainituissa palveluissa syntyvien asiakas- ja potilastietojen käsittelyyn.

Tietosuojavaltuutetun saaman vaikutelman mukaan lainsäädännön lähtökohtana on ollut, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toimivat erillään toisistaan ja että asia näin monien palvelujen osalta onkin.

Tietosuojavaltuutettu kertoo aloitteessaan potilaslain 13 §:n soveltamiseen liittyen, että Sosiaalihuollon tietosuojan ohjausryhmän (Sohvin) ja Terveyskeskuksen tietosuojan ohjausryhmän (Tellun) yhteisessä kokouksessa 28.9.2009 esitettiin erilaisia näkemyksiä potilaslain 13 §:n soveltamisesta tietojen luovuttamiseen terveyskeskuslääkärin ja vanhainkodin sairaanhoitajan välillä. Kysymyksenä oli, saako vanhainkodin sairaanhoitaja antaa edellä mainitun säännöksen nojalla vanhainkodin potilastietoja vanhainkodin asukkaita hoitamassa käyvälle terveyskeskuslääkärille, joka kirjaa potilastiedot terveyskeskuksen rekisteriin. Samaa asiaa kysyttiin myös toisinpäin, eli saako kyseinen terveyskeskuslääkäri antaa potilastietoja vanhainkodin sairaanhoitajalle mainitun pykälän nojalla.

Yhteiskokouksessa läsnä olleet asiantuntijat esittivät erilaisia näkemyksiä, voidaanko tietoja kysytyssä tilanteessa luovuttaa puolin ja toisin potilaslain 13 §:n nojalla vai ei. Kokouksessa vallitseva mielipide vaikutti tietosuojavaltuutetun mielestä olevan, että potilaslain nojalla ei voitaisi luovuttaa tietoja kumpaankaan suuntaan, koska vanhainkodin sairaanhoitaja ei työskentele terveydenhuollon toimintayksikössä. Tietosuojavaltuutettu piti mahdollisena sellaista tulkintaa, että vanhainkodissa potilaita hoitava terveyskeskuslääkäri antaa potilastietoja vanhainkodin sairaanhoitajalle potilaslain 13 §:n 3 momentin 2 ja 3 kohtien nojalla.

Kuten tietosuojavaltuutettu toteaa, edellä mainittuja ongelmia ei luonnollisestikaan ole silloin, jos potilaalta voidaan saada suostumus tietojen luovuttamiseen. Mikäli suostumusta ei voida saada ja tietojen luov-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
etunimi.sukunimi@hel.fi

Käyntiosoite

Fabianinkatu 29 B
Helsinki 10
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 31036173

Tilinro

800010-70396362

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

vuttaminen kuitenkin potilaan hoitamiseksi olisi tarpeen, tulisi olla olemassa potilastietojen luovuttamiseen mahdollistava lainsäädännös. Tietosuojavaltuutettu toteaa aloitteessaan, että lainsäädännön pitäisi myös olla niin selkeä, että tällaisissa yhteispalvelutilanteissa olisi selvää, minkä lain säännöksiä milloinkin noudatetaan.

Kotihoidon kokeilulaki

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä asiakasryhmiä koskevat sosiaalihuoltolain ja kansanterveyslain väliaikaista muuttamista koskevat lait ovat olleet voimassa 1.1.2005 alkaen. Em. lakeihin on lisätty väliaikaisesti eräiden tehtävien järjestämistä koskevaa kokeilua koskeva 2a luku. Lakien voimassaoloaika on jatkettu 31.12.2010 saakka.

Muutos mahdollistaa kokeilun, jossa kotipalvelu ja kotisairaanhoidon voidaan yhdistää uudeksi tehtäväalueeksi, kotihoidoksi, jonka järjestämisestä huolehtii kunnan yksi monijäseninen toimielin. Helsingissä kotihoito kuuluu terveyslautakunnan alaisuuteen.

Kokeilun tarkoituksena on ollut kokeilla erilaisia vanhusten palvelujen organisointimalleja. Kokeilun tulee parantaa vanhusten ja kokeilun piiriin tulevien muiden asiakasryhmien sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteensovittamista ja edistää laadultaan hyvien palvelujen järjestämistä.

Asiakkaiden ja potilaiden tiedot voidaan kotihoidon toimintayksikössä koota yhteiseen rekisteriin, joka on kaikkien kotihoidon työntekijöiden käytössä.

Tiedonkulku terveystieteiden ja kotihoidon välillä on varmistettu lisämällä tätä koskevat säännökset sosiaalihuoltolakiin (12 g §) ja kansanterveyslakiin (13 g §). Kokeilulakien säännökset sisältävät esim. terveystieteiden oikeuden salassapitosäännösten estämättä saada kotihoidon tietoja silloin, kun potilas on hoidettavana terveystieteiden keskuksessa.

Kokeilulait sisältävät myös säännökset teknisen käyttöyhteyden avaimisoikeudesta terveystieteiden ja kotihoidon rekisterien välillä. Teknisen käyttöyhteyden avulla salassa pidettäviä tietoja saadaan hakea ilman asiakkaan tai potilaan suostumusta. Käyttöyhteys voidaan avata riippumatta siitä, minkä toimielimen alle kotihoito on sijoitettu. Tietojen saajalla on velvollisuus huolehtia tietosuojan ja tietoturvan toteuttamisesta käyttöyhteyden avulla saamiensa tietojen osalta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
etunimi.sukunimi@hel.fi

Käyntiosoite

Fabianinkatu 29 B
Helsinki 10
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 31036173800010-70396362

Tilinro

0201256-6

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

4.11.2010

Tietosuojavaltutettu on em. aloitteessaan pyytänyt arvioimaan, voitaisiinko tietojen käsittely yhteisten palveluiden osalta säätää siten kuin vanhusten yhdistettyä kotihoitoa koskevassa kokeilulainsäädännössä on tehty, silloin jos se annettavan palvelun kannalta on perusteltua.

Terveydenhuoltolakia koskeva hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä terveydenhuoltolaksi (HE 90/2010), joka on parhaillaan käsiteltävänä sosiaali- ja terveystieteidenvaliokunnassa mietintöä varten ja josta perustuslakivaliokunta ja hallintovaliokunta antavat lausunnon sosiaali- ja terveystieteidenvaliokunnalle, ehdotetaan yhdistettäväksi kansanterveyslain ja erikoissairaanhoidon toiminnan ja palvelujen sisältöä koskevat säännökset uudeksi terveydenhuoltolaksi. Esitykseen sisältyy muun muassa ehdotus yhteisestä potilasrekisteristä ja potilastietojen käsittelyssä potilaan suostumuksen korvaamisesta potilaan kielto-oikeudella. Ehdotukseen sisältyvän merkittävän muutoksen mukaan potilaalta ei tarvitsisi erikseen pyytää nimenomaista suostumusta toisessa terveydenhuollon toimintayksikössä laadittujen potilasasiakirjojen käyttöön.

Vaikka ehdotuksen mukaan terveydenhuollon ammattihenkilöllä olisi tosiasiallinen mahdollisuus tarkastella koko sairaanhoitopiirin alueella yhteiseen potilasrekisteriin sisältyvää potilastietoa, ei mahdollisuus merkitse oikeutta tehdä näin. Edellytys tiedon hakemiselle ja käyttämiselle on olemassa oleva hoitosuhde potilaan ja luovutuspyynnön tekijän välillä, mikä on ehdotuksen mukaan varmistettava tietoteknisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain muuttamista koskeva hallituksen esitys

Hallituksen esitys sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain muuttamiseksi (HE 176/2010) annettiin eduskunnalle 1.10.2010. Lain tarkoituksena on mm. uudistaa asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain säännökset, jotka liittyvät järjestelmään tallennettujen tietojen käytön edellytyksenä olevaan potilaan suostumukseen. Voimassa oleva potilastietojen sähköistä luovuttamista valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla koskeva asiakaslain 13 § edellyttää tietojen luovuttamiseen potilaan kutakin palvelutapahtumaa tai palvelukokonaisuutta varten erikseen antamaa suostumusta.

Suostumusta koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että potilaan suostumus käsittäisi kaikki järjestelmässä jo olevat ja myös

4.11.2010

siihen myöhemmin tallennettavat potilastiedot. Potilas voisi kuitenkin rajata suostumuksen laajuutta erikseen tekemällään kiellolla.

Esitys sosiaali- ja terveysministeriölle

Tämän sosiaalivirastossa, terveyskeskuksessa ja hallintokeskuksen oikeuspalveluissa laaditun esityksen keskeinen sisältö on, että sosiaali- ja terveyshallinnon keskeisten virastojen toimintaa tavanomaisissa hoito- ja palvelutilanteissa virastojen yhteisten asiakkaiden osalta helpotettiin lainsäädäntöteitse tietosuojan tasoa heikentämättä.

Tietosuojavaltuutetun aloitteessa 23.10.2009 esitettyihin näkemyksiin on perusteltua yhtyä. Helsingin kaupungin tulisi tukea aloitetta yhteydenotossaan sosiaali- ja terveysministeriöön päin.

Esitykseen tulisi sisällyttää ainakin seuraavat huomiot:

1. Lainsäädäntöön tulisi sisällyttää nykyistä selkeämmät säännökset yhteisissä palveluissa syntyvien asiakas- ja potilastietojen käsittelyyn. Sosiaalihuollon asiakastietojen ja potilastietojen käsittelyä koskevassa lainsäädännössä ei tällä hetkellä ole riittävästi huomioitu sellaisia sosiaalihuollon palveluita, joihin sisältyy potilaan hoitoa.
2. Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon välisestä tietojen antamisesta/oikeudesta tiedon saamiseen olisi säädettävä erikseen.
3. Edellä mainitun sääntelyn sisällön tulisi vastata sitä, mitä kotihoidon kokeilulaissa on säädetty.
4. Jos lainsäädännön muutoksia voidaan harkita vain yksittäisiin lainkohtiin, tulisi potilaslain 13 §:ää täydentää siten, että siihen lisättäisiin sosiaalihuollon asiakaslain 17 §:ää vastaavat säännökset. Tällöin terveydenhuollon toimintayksikkö olisi oikeutettu omaaloitteisesti antamaan potilaan hoitamisessa tarvittavia tietoja.
5. Vastaavasti sosiaalihuollon asiakaslain 20 §:ää tulisi täydentää siten, että sosiaalihuollossa (esim. vanhainkodissa) työskentelevällä terveydenhuollon ammattihenkilöltä olisi oikeus saada terveyskeskuksessa työskentelevältä terveydenhuollon ammattihenkilöltä potilastietoja.
6. Vastaavasti sosiaalihuollon asiakaslain 17 §:n luetteloa tarkoituksista, joihin salassa pidettäviä tietoja voidaan luovuttaa, tulisi täydentää siten, että tietoja voidaan luovuttaa myös sellaisista sosiaalihuollon palveluun kuuluvista potilastiedoista, joita käsitellään potilaslain mukaisesti.

4.11.2010

7. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaskastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 10 §:ää tulisi täydentää siten, että tietoja voitaisiin luovuttaa toisen terveydenhuollon palvelun antajan lisäksi sosiaalihuollon antajalle.
8. Tietojen luovuttaminen teknisen käyttöyhteyden välityksellä tulisi lainsäädännössä sallia tilanteissa, joissa tiedon käyttötarkoitus eri rekistereissä on asiakkaan hoidon ja huollon selvittäminen, järjestäminen tai toimeenpano. Tämä edellyttäisi, että sosiaalihuollon asiakaslain 21 §:ään lisättäisiin säännökset joiden mukaan sosiaalihuollon viranomaisen voi saada sosiaalihuollon ja terveydenhuollon viranomaisilta teknisen käyttöyhteyden avulla näiden henkilörekistereissä olevia asiakaslain 20 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä henkilötietoja asiakkaan suostumuksesta riippumatta, kun tiedon käyttötarkoitus on asiakkaan hoidon, huollon selvittäminen, järjestäminen tai toimeenpano.

Vastaavasti potilaslakiin tulisi lisätä säännökset, joiden mukaan terveydenhuollon viranomaisen voi saada sosiaalihuollon viranomaiselta tämän henkilörekisterissä olevia potilaslain 13 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä henkilötietoja potilaan suostumuksesta riippumatta, kun tiedon käyttötarkoitus on asiakkaan hoidon, huollon selvittäminen, järjestäminen tai toimeenpano.

9. Terveystietolakiin koskevaan hallituksen esitykseen sisältyvä yhteisen rekisterin perustamismahdollisuus potilastietojen käsittelyssä ja potilaan suostumuksen korvaaminen potilaan kielto-oikeudella olisi ulotettava koskemaan myös sosiaalitoimen ja terveydenhuollon asiakkaita/potilaita yhteispalvelutilanteissa.
10. Suostumus. Aiempana mainituissa hallituksen esityksissä (HE 90/2010 ja 176/2010) on oikeansuuntaisesti esitetty lainsäädäntömuutoksia potilaalta vaadittavan suostumuksen osalta.

Edellä olevilla lainsäädännön muutosehdotuksilla pyritään siihen, että tiedon luovuttaminen/saaminen terveydenhuollon ja sosiaalitoimen välillä olisi mahdollista ilman asiakkaan/potilaan suostumusta silloin, kun potilas/asiakas tarvitsee hoitoa. Niissä tapauksissa, joissa lainsäätäjät katsoo, että asiakkaan/potilaan tietojen luovuttamisen/saamisen tulee kuitenkin perustua ensisijaisesti suostumukseen, lainsäädäntöä tulisi uudistaa siten, että potilaalta/asiakkaalta ei tarvitsisi erikseen pyytää nimenomaista suostumusta, vaan että yleinen suostumus tietojen luovuttamiseen/antamiseen riittäisi.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
etunimi.sukunimi@hel.fi

Käyntiosoite

Fabianinkatu 29 B
Helsinki 10
http://www.hel.fi

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 31036173800010-70396362

Tilinro

0201256-6

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

4.11.2010

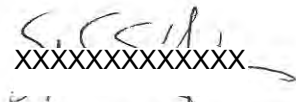
Säännösten tarkistaminen koskisi ainakin potilaslain 13 §:n 2 momenttia ja sosiaalihuollon asiakaslain 16 §:n 1 momenttia.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Helinä Hulkkonen
vs. sosiaalijohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Matti Toivola
toimitusjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sami Sarvilinna
kaupunginlakimies

LIITTEET

- Liite 1 Tietosuojavaltuutetun aloite 23.10.2009 sosiaali- ja terveysministeriölle asiakastietojen ja potilastietojen käsittelyä koskevien säännösten selkeyttämiseksi sosiaalihuollon palveluissa
- Liite 2 Sovellettava lainsäädäntö
- Liite 3 Sosiaali- ja terveydenhuollon yleisimmät yhteiset asiakasryhmät

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
etunimi.sukunimi@hel.fi

Käyntiosoite

Fabianinkatu 27-29 B
Helsinki 10
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 310 36173

Tilinro

800010-70396362

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566